

الحمد لله رب العالمين

از ثبت سفارش تا رفع تعهد ارزی

مرجع دعاوی تخصصی واردکنندگان و تجار
در برابر تصمیمات و اقدامات دولتی و شبکه بانکی

دکتر محمد مسعود یوسفی

استشارات
دادبایان دادبا

سرشناسه: یوسفی، محمدمسعود، ۱۳۶۵-

عنوان قراردادی: ایران، قوانین و احکام

.Iran. Laws, etc

عنوان و نام پدیدآور: از ثبت سفارش تارفع تعهد ارزی (مرجع دعاوی تخصصی واردکنندگان و تجار در برابر تصمیمات و اقدامات دولتی و شبکه بانکی) / محمدمسعود یوسفی.

مشخصات نشر: تهران: دادبانان دانا: ۱۴۰۴.

مشخصات ظاهری: ۶۰۵ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۷۹۷۳-۲-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: دیوان عدالت اداری -- قوانین و رویهها

Administrative court of Justice -- Rules and practice

حقوق تجارت -- ایران

Commercial law -- Iran

رده بندی کنگره: KMH۹۲۰

رده بندی دیویی: ۵۵/۳۴۶

شماره کتابشناسی ملی: ۱۰۰۶۶۳۶

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: از ثبت سفارش تارفع تعهد ارزی (مرجع دعاوی تخصصی واردکنندگان و تجار در برابر تصمیمات و اقدامات دولتی و شبکه بانکی)

نام نویسنده: محمد مسعود یوسفی

ناشر: انتشارات دادبانان دانا

نوبت و سال چاپ: اول ۱۴۰۴

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شماره استاندارد بین المللی کتاب (شابک): ۹۷۸-۶۲۲-۸۷۹۷۳-۲-۸

International Standard Book Number (ISBN):978-622-87973-2-8

مرکز پخش:

تهران، پاسداران، خیابان شهید کلاهدوز، بین دیباجی و یارمحمدی- نبش حافظ- ساختمان

بانک اقتصاد نوین - پلاک ۱ - طبقه ۱ - واحد ۳

تلفن: ۰۲۱-۲۲۵۸۴۹۰۰ / ۰۹۹۱۵۰۵۰۷۸۹

خرید کتاب با تخفیف ویژه از سایت اینترنتی: dadbanan.com

هرگونه الگوبرداری از سبک و سیاق، تکثیر و یا چاپ (حتی عرضه در فضای مجازی) کل یا قسمتی از کتابهای انتشارات دادبانان دانا بدون اجازه کتبی ناشر شرعاً حرام و قانوناً ممنوع است و متخلف براساس قانون حمایت حقوق مولفان و مصنفان و هنرمندان و قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی تحت پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

فهرست

پیشگفتار.....	۱۳
مقدمه کتاب: اهمیت دیوان عدالت اداری برای تجار.....	۱۵
نقش دیوان عدالت اداری در پاسداری از رشد و توسعه اقتصادی.....	۱۵
شیوه حل و فصل تعارضات با نهادهای دولتی و عمومی.....	۱۶
فصل اول.....	۱۹
صلاحیت دیوان عدالت اداری.....	۱۹
۱-۱- بخش اول: صلاحیت ذاتی دیوان.....	۱۹
۱-۱-۱- تعریف و شمول صلاحیت دیوان عدالت اداری.....	۱۹
۱-۱-۲- رسیدگی به اعتراضات و شکایات اداری.....	۲۱
۱-۲- بخش دوم: صلاحیت نسبی دیوان.....	۲۳
۱-۲-۱- تفکیک دعاوی در صلاحیت دیوان از سایر مراجع قضایی.....	۲۳
۱-۲-۲- دعاوی قابل طرح از سوی تجار.....	۲۵
۱-۲-۳- استثنائات صلاحیت دیوان.....	۲۷
۱-۳- بخش سوم: نتیجه‌گیری و جلوه‌های کارآمدی برای فعالان اقتصادی.....	۳۸
فصل دوم.....	۳۹
انواع دعاوی در دیوان عدالت اداری.....	۳۹
۲-۱- بخش اول: دعاوی ابطال مصوبات اداری.....	۳۹
۲-۱-۱- تعریف و ماهیت مصوبات اداری.....	۳۹
۲-۱-۲- تمایز آیین‌نامه‌ها، بخشنامه‌ها و سایر مصوبات.....	۴۵
۲-۱-۳- آیین‌نامه‌ها.....	۴۵
۲-۱-۴- بخشنامه‌ها.....	۴۶
۲-۱-۵- تصویب‌نامه‌ها.....	۴۷
۲-۱-۶- دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌ها.....	۴۸

- ۲-۱-۷- تمایزها در عمل ۴۸
- ۲-۱-۸- مصوبات قابل اعتراض در دیوان ۵۲
- ۲-۱-۹- مبانی ابطال مصوبات ۵۸
- ۲-۱-۱۰- مصادیق عملی مغایرت مصوبات اداری با قوانین عادی ۷۳
- ۲-۱-۱۱- نحوه اقامه دعوا و اثبات مغایرت با قوانین عادی ۷۴
- ۲-۱-۱۲- نقش دیوان عدالت اداری و آثار ابطال مصوبه مغایر قانون ۷۴
- ۲-۱-۱۳- عدم رعایت مقررات بالادستی ۷۵
- ۲-۱-۱۴- جایگاه و منای قواعد بالادستی ۷۶
- ۲-۱-۱۵- مصادیق عدم رعایت مقررات بالادستی ۷۶
- ۲-۱-۱۶- روش اثبات عدم رعایت مقررات بالادستی ۷۷
- ۲-۱-۱۷- نقش دیوان عدالت اداری در کنترل مقررات پایین دست ۷۸
- ۲-۱-۱۸- آثار ابطال مصوبه مغایر مقررات بالادست ۷۸
- ۲-۱-۱۹- مهم ترین اصول حقوقی در رویه دیوان عدالت اداری ۷۹
- ۲-۱-۲۰- نمود عملی و تأثیر اصول کلی حقوقی ۸۲
- ۲-۱-۲۱- اصول برابری، تناسب، حقوق مکتسبه و غیره ۸۳
- ۲-۱-۲۲- سایر اصول بنیادین (شفافیت، امنیت حقوقی و...) ۸۶
- ۲-۱-۲۳- نمونه عینی و کاربردی ۸۷
- ۲-۱-۲۴- مراحل طرح دعوی ابطال مصوبات ۸۸
- ۲-۱-۲۵- نکات کلیدی برای فعالان اقتصادی ۹۳
- ۲-۱-۲۶- تشخیص دقیق مصداق مصوبه ۹۳
- ۲-۱-۲۷- ضرورت شناسایی قانون مرجع ۹۳
- ۲-۱-۲۸- توجه به حقوق مکتسبه و اصل عدم عطف به ماسبق شدن ۹۴
- ۲-۱-۲۹- انتخاب مرجع ذی صلاح برای شکایت ۹۴
- ۲-۱-۳۰- زمان بندی در طرح دعوا ۹۴
- ۲-۱-۳۱- تهیه و ارائه مستندات محکم ۹۵
- ۲-۱-۳۲- توجه فنی و کارشناسی ۹۵
- ۲-۱-۳۳- درخواست دستور موقت ۹۵
- ۲-۱-۳۴- آگاهی از رویه قضایی و آرای وحدت رویه ۹۶
- ۲-۱-۳۵- انتخاب وکیل یا مشاور حقوقی متخصص و مجرب ۹۶
- ۲-۱-۳۶- راهنمای حقوق فعالان اقتصادی بر اساس ابلاغ معاونت حقوقی ریاست جمهوری و توضیحات مربوط ۹۶
- ۲-۲- بخش دوم: دعاوی احراز تخلف و مطالبه خسارت ۱۰۱

- ۱۰۱-۲-۲-۱- تعریف تخلف اداری و مصادیق مرتبط با حوزه تجاری..... ۱۰۱
- ۱۰۱-۲-۲-۲- تعریف کلی تخلف اداری..... ۱۰۱
- ۱۰۲-۲-۲-۳- جایگاه بحث در حوزه تجاری..... ۱۰۲
- ۱۰۳-۲-۲-۴- مصادیق رایج تخلف اداری در حوزه تجاری..... ۱۰۳
- ۱۰۵-۲-۲-۵- پیوند تخلفات اداری با مطالبه خسارت..... ۱۰۵
- ۱۰۵-۲-۲-۶- اهمیت شناخت دقیق تخلفات اداری برای فعالان اقتصادی..... ۱۰۵
- ۱۰۶-۲-۲-۷- بررسی انواع تخلفات اداری مؤثر بر حقوق تجار..... ۱۰۶
- ۱۰۶-۲-۲-۸- ترک فعل یا سهل انگاری در انجام وظایف اداری..... ۱۰۶
- ۱۰۶-۲-۲-۹- تأثیر بر حقوق تجار..... ۱۰۶
- ۱۰۷-۲-۲-۱۰- صدور دستور اداری یا بخشنامه مغایر قانون..... ۱۰۷
- ۱۰۷-۲-۲-۱۱- سوءاستفاده از قدرت اداری یا ایجاد انحصار..... ۱۰۷
- ۱۰۸-۲-۲-۱۲- اخذ وجوه غیرقانونی و اعمال عوارض غیرموجه..... ۱۰۸
- ۱۰۹-۲-۲-۱۳- تعلل در اعلام نتیجه و ایجاد تأخیر در تجارت خارجی..... ۱۰۹
- ۱۰۹-۲-۲-۱۴- بی‌اعتنایی به اصول شفافیت و اطلاع‌رسانی عمومی..... ۱۰۹
- ۱۱۰-۲-۲-۱۵- ثبت نادرست یا غیرواقعی اطلاعات..... ۱۱۰
- ۱۱۵-۲-۲-۱۶- صلاحیت دیوان در احراز و رسیدگی به تخلفات اداری..... ۱۱۵
- ۱۱۶-۲-۲-۱۷- مکانیسم‌های رسیدگی دیوان به تخلفات اداری..... ۱۱۶
- ۱۱۷-۲-۲-۱۸- ارتباط دیوان با مراجع شبه قضایی در احراز تخلف..... ۱۱۷
- ۱۱۸-۲-۲-۱۹- قدرت اجتهادی دیوان در تشخیص نقض مقررات (مسئولیت ناشی از تخلف)..... ۱۱۸
- ۱۱۹-۲-۲-۲۰- آثار آرای دیوان در پیشگیری از تخلفات آتی..... ۱۱۹
- ۱۲۲-۲-۲-۲۱- مطالبه خسارت ناشی از تخلفات..... ۱۲۲
- ۱۲۴-۲-۲-۲۲- پیوند هر سه رکن در رأی دیوان..... ۱۲۴
- ۱۲۵-۲-۲-۲۳- چگونگی محاسبه و اثبات خسارت..... ۱۲۵
- ۱۳۲-۲-۲-۲۴- نحوه تنظیم درست دادخواست و تعیین صحیح عنوان خواسته و طرف دعوا..... ۱۳۲
- ۱۳۲-۲-۲-۲۵- اهمیت تنظیم دقیق دادخواست..... ۱۳۲
- ۱۳۲-۲-۲-۲۶- ساختار مطلوب دادخواست در دعاوی تخلف اداری و خسارت..... ۱۳۲
- ۱۳۴-۲-۲-۲۷- تعیین درست طرف شکایت در دعاوی تخلف اداری..... ۱۳۴
- ۱۳۵-۲-۲-۲۸- نکات پایانی در خصوص تنظیم دادخواست دعاوی تخلف و خسارت..... ۱۳۵
- ۱۳۶-۲-۲-۲۹- نمونه دادخواست دعاوی تخلف اداری و مطالبه خسارت در دیوان عدالت اداری..... ۱۳۶
- ۱۳۹-۲-۲-۳۰- ارائه مدارک و ادله ورود خسارت و تحقق ارکان دعوا..... ۱۳۹
- ۱۳۹-۲-۲-۳۱- اصل ضرورت ارائه مستندات قانونی و اداری مبنی بر تخلف..... ۱۳۹
- ۱۳۹-۲-۲-۳۲- ارائه اسناد صریح دال بر ورود خسارت و تعیین میزان آن..... ۱۳۹
- ۱۴۰-۲-۲-۳۳- نقش کارشناسی در احراز ابعاد خسارت..... ۱۴۰

- ۱۴۱-۲-۳۴- تبیین رابطه علیت با ادله تکمیلی.....
- ۱۴۲-۲-۳۵- نکات کاربردی در مسیر ارائه ادله.....
- ۱۴۳-۲-۳۶- مطالبه زیان ناشی از تصمیمات نادرست اداری یا تأخیر در انجام وظایف قانونی.....
- ۱۴۴-۲-۳۷- مفهوم تصمیم نادرست یا تأخیر غیرموجه از منظر حقوق اداری.....
- ۱۴۴-۲-۳۸- نمونه‌های کاربردی از تصمیمات نادرست یا تأخیر در وظایف قانونی.....
- ۱۴۵-۲-۳۹- مبانی حقوقی مطالبه زیان در دیوان عدالت اداری.....
- ۱۴۵-۲-۴۰- ارائه ادله برای اثبات تأخیر یا تصمیم نادرست اداری.....
- ۱۴۶-۲-۴۱- اهمیت محاسبه عددی زیان.....
- ۱۴۷-۲-۴۲- صدور حکم و ضمانت اجرای آن.....
- ۱۴۷-۲-۴۳- توصیه‌های عملی.....
- ۱۴۷-۲-۳- بخش سوم: دعاوی الزام به انجام وظایف قانونی.....
- ۱۴۷-۲-۳-۱- تعریف و نمونه‌های وظایف قانونی.....
- ۱۴۸-۲-۳-۲- چستی وظیفه قانونی و تمایز آن از وظایف عمومی غیرالزامی.....
- ۱۴۸-۲-۳-۳- نمونه‌های وظایف قانونی دستگاه‌های اجرایی مهم در عرصه اقتصادی.....
- ۱۵۰-۲-۳-۴- جایگاه دعوی الزام در دیوان عدالت اداری.....
- ۱۵۱-۲-۳-۵- آثار صدور رأی الزام‌آور و ضمانت اجرایی.....
- ۱۵۲-۲-۳-۶- وظایف دستگاه‌های اجرایی در قبال فعالان اقتصادی.....
- ۱۵۲-۲-۳-۷- چستی وظایف دستگاه‌های اجرایی در قبال بخش اقتصادی.....
- ۱۵۳-۲-۳-۸- برخی مصادیق وظایف در حوزه واردات، صادرات و تولید.....
- ۱۵۴-۲-۳-۹- حمایت از تولید داخلی و وظایف دستگاه‌ها در این زمینه.....
- ۱۵۴-۲-۳-۱۰- نقش دستگاه‌ها در شفافیت و اطلاع‌رسانی به فعالان اقتصادی.....
- ۱۵۴-۲-۳-۱۱- مسئولیت دستگاه‌ها در نظارت و جلوگیری از تخلفات.....
- ۱۵۵-۲-۳-۱۱- ضمانت اجرا در صورت تخلف از وظیفه قانونی.....
- ۱۵۶-۲-۳-۱۲- صدور مجوزهای اقتصادی.....
- ۱۵۷-۲-۳-۱۳- انجام تعهدات قراردادی توسط دستگاه اجرایی.....
- ۱۵۸-۲-۳-۱۴- تعامل میان الزام اداری و اختلاف در قرارداد خصوصی.....
- ۱۵۸-۲-۳-۱۵- چالش‌ها و ظرایف اثباتی.....
- ۱۵۹-۲-۳-۱۶- فرایند طرح دعاوی الزام.....
- ۱۶۴-۲-۳-۱۷- تنظیم دادخواست و ارائه مستندات لازم.....
- ۱۶۴-۲-۳-۱۸- تبیین جایگاه دادخواست در دعاوی الزام.....
- ۱۶۴-۲-۳-۱۹- ساختار اساسی دادخواست الزام به انجام وظایف قانونی.....
- ۱۶۶-۲-۳-۲۰- مستندات لازم برای دادخواست الزام.....
- ۱۶۶-۲-۳-۲۱- نکات تکمیلی در تهیه دادخواست.....

- ۲۲-۲-۳- سرانجام دادخواست و رسیدگی دیوان ۱۶۷
- ۲۳-۲-۳- ضمانت اجرای احکام الزام‌آور ۱۷۰
- ۲۴-۲-۳- جایگاه حقوقی حکم الزام در چارچوب قانون دیوان عدالت اداری ۱۷۱
- ۲۵-۲-۳- لزوم تبعیت ادارات از مفاد حکم الزام ۱۷۱
- ۲۶-۲-۳- ضمانت اجرای قاطع در صورت استنکاف از حکم ۱۷۲
- ۲۷-۲-۳- تثبیت امنیت حقوقی در آثار آرای الزام‌آور ۱۷۳
- ۲۸-۲-۳- نقش شعب بدوی، تجدیدنظر و هیأت عمومی ۱۷۳
- ۲۹-۲-۳- اثرگذاری حکم الزام در فضای کسب‌وکار ۱۷۴
- ۳۰-۲-۳- مبانی الزام‌آوری و ضمانت اجرای حکم دیوان عدالت اداری ۱۷۵
- ۳۱-۲-۳- مشابهت مفهومی با رأی وحدت رویه شماره ۸۰۲ هیأت عمومی دیوان عالی کشور ۱۷۵
- ۳۲-۲-۳- تبعات عدم رعایت رأی وحدت رویه ۸۰۲ در ساختار اجرای احکام دیوان ۱۷۷
- ۳۳-۲-۳- نتیجه‌گیری کلان درباره آثار حقوقی و اجرایی آرای الزام‌آور ۱۷۷
- ۳۴-۲-۳- جلوه‌ای از ضرورت «وجود تکلیف قانونی» برای دعاوی الزام ۱۷۸
- ۳۵-۲-۳- پیوند مفهومی با دعاوی الزام در سایر حوزه‌ها ۱۷۹
- ۳۶-۲-۳- بیان مصداقی از استناد رأی ۱۲۲۰ در رویه الزام به وظایف قانونی ۱۷۹
- ۳۷-۲-۳- تأثیر رأی وحدت رویه ۱۲۲۰ بر سایر ضمانت‌اجراهای عدم انطباق با قانون ۱۸۰
- ۳۸-۲-۳- تبیین جامع: نقش رأی وحدت رویه ۱۲۲۰ در شکل‌دهی نظام الزام ۱۸۰
- ۳۹-۲-۳- چالش‌ها و راهکارهای عملی در اجرای آرای الزام‌آور ۱۸۱
- ۴۰-۲-۳- کمبود شناخت یا نبود اراده اجرایی در دستگاه ۱۸۱
- ۴۱-۲-۳- مشکلات ساختاری و ناهماهنگی واحدهای استانی ۱۸۲
- ۴۲-۲-۳- ادعای کمبود بودجه و امکانات ۱۸۲
- ۴۳-۲-۳- تعامل با شاکی به جهت انصراف ۱۸۳
- ۴۴-۲-۳- پیگرد استنکاف و تسریع در اجرای حکم ۱۸۴
- ۲-۴- بخش چهارم: دعاوی نقض آرای مراجع اداری ۱۸۸
- ۱-۲-۴- معرفی مراجع شبه قضایی مرتبط با امور تجاری ۱۸۸
- ۲-۲-۴- هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی ۱۸۸
- ۳-۲-۴- هیأت‌های تشخیص و حل اختلاف کار (مرجع رسیدگی به اختلافات کارگری - کارفرمایی) ۱۸۸
- ۵-۲-۴- کمیسیون‌های گمرکی ۱۸۹
- ۶-۲-۴- کمیسیون‌های مالیات بر ارزش افزوده در شهرداری‌ها (کمیسیون ماده ۷۷ و کمیسیون توافقی) ۱۸۹
- ۷-۲-۴- کمیسیون ماده ۱۰۰ شهرداری (امور ساختمانی و تخلفات عمرانی) ۱۹۰
- ۸-۲-۴- مراجع رسیدگی به تخلفات صنفی (اتحادیه‌ها و کمیسیون‌های نظارت) ۱۹۰

- ۹-۲-۴-۲- هیأت‌های حل اختلاف تامین اجتماعی..... ۱۹۰
- ۱۰-۲-۴-۲- کمیسیون ماده ۵ یا کمیسیون‌های ویژه زمین و شهرسازی..... ۱۹۱
- ۱۱-۲-۴-۲- کمیسیون‌ها و هیئت‌های اداری مرتبط با تجار..... ۱۹۵
- ۱۲-۲-۴-۲- هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری در وزارتخانه‌ها و سازمان‌های بازرگانی یا اقتصادی..... ۱۹۶
- ۱۳-۲-۴-۲- کمیسیون‌های نظارت بر اصناف و اتحادیه‌های تجاری..... ۱۹۶
- ۱۴-۲-۴-۲- هیئت‌های رسیدگی به اختلاف تأمین اجتماعی..... ۱۹۷
- ۱۵-۲-۴-۲- کمیسیون‌های تخصصی اتاق بازرگانی..... ۱۹۷
- ۱۶-۲-۴-۲- هیأت‌های حل اختلاف ارزی یا کارگروه ماده (۲۰) در بانک مرکزی..... ۱۹۸
- ۱۷-۲-۴-۲- مرجع رسیدگی به تخلفات اداری و تأثیر آن بر دعاوی تجاری..... ۱۹۸
- ۱۸-۲-۴-۲- اعتراض به آرای مراجع اداری..... ۲۰۱
- ۱۹-۲-۴-۲- رویه قضایی در تفسیر مهلت سه ماهه و تعداد روزهای ماه..... ۲۰۱
- ۲۰-۲-۴-۲- نمونه آرای صادره و پیامدهای آن..... ۲۰۲
- ۲۱-۲-۴-۲- محدودیت‌های قانونی پیش از ثبت دادخواست در دیوان..... ۲۰۳
- ۲۲-۲-۴-۲- توالی حقوقی و رعایت اصول شکلی..... ۲۰۳
- ۲۳-۲-۴-۲- فرایند رسیدگی در دیوان..... ۲۰۶
- ۲۴-۲-۴-۲- ورود دادخواست و مقدمات دادرسی..... ۲۰۶
- ۲۵-۲-۴-۲- ابلاغ و اخذ دفاع طرف شکایت..... ۲۰۷
- ۲۶-۲-۴-۲- رسیدگی ماهوی و امکان دستور موقت..... ۲۰۷
- ۲۷-۲-۴-۲- صدور رأی شعب بدوی..... ۲۰۸
- ۲۸-۲-۴-۲- مرحله تجدیدنظر در دیوان..... ۲۰۸
- ۲۹-۲-۴-۲- اجرای حکم و نظارت در صورت نقض رأی..... ۲۰۸
- ۳۰-۲-۴-۲- پیوند با سایر مقررات آیین دادرسی..... ۲۰۹
- ۳۱-۲-۴-۲- دعاوی یک مرحله‌ای و دو مرحله‌ای..... ۲۱۲
- ۳۲-۲-۴-۲- فرایند رسیدگی در شعب دیوان: گام‌های اصلی در هر دو مدل..... ۲۱۳
- ۳۳-۲-۴-۲- آثار مشترک در مرحله اجرای رأی..... ۲۱۴
- ۳۴-۲-۴-۲- رسیدگی در هیئت‌های عمومی و تخصصی..... ۲۱۶
- ۳۵-۲-۴-۲- دو نقش کلیدی هیئت‌های تخصصی..... ۲۱۸
- ۳۶-۲-۴-۲- اهمیت وحدت رویه در دعاوی یک مرحله‌ای و دو مرحله‌ای..... ۲۱۸
- ۳۷-۲-۴-۲- پیوند رویه‌های عمومی با رسیدگی ماهوی شعب..... ۲۱۹
- ۳۸-۲-۴-۲- اتصال هیئت عمومی به سازوکار نهایی اصلاح آراء..... ۲۱۹
- ۵-۲- بخش پنجم: دستور موقت در دعاوی دیوان عدالت اداری..... ۲۲۳

- ۲۲۳-۲-۵-۱- تعریف و اهمیت دستور موقت.....
- ۲۲۸-۲-۵-۲- ضرورت تسریع در رسیدگی جهت جلوگیری از خسارات احتمالی.....
- ۲۲۹-۲-۵-۳- خسارات احتمالی و فوریت زمان.....
- ۲۲۹-۲-۵-۴- چالش‌های عدم تسریع و تضعیف نقش دستور موقت.....
- ۲۳۰-۲-۵-۵- مقررات ویژه برای شتاب در رسیدگی.....
- ۲۳۰-۲-۵-۶- پیامدهای کاربردی در رویه قضایی و اداری.....
- ۲۳۱-۲-۵-۷- تعامل دستور موقت با سایر مفاهیم شتاب‌دهنده.....
- ۲۳۱-۲-۵-۸- نقش آراء وحدت رویه در تقویت رویه تسریع.....
- ۲۳۲-۲-۵-۹- نقش دستور موقت در حفاظت از حقوق تجار.....
- ۲۳۲-۲-۵-۱۰- پیشگیری از زیان‌های جبران‌ناپذیر در جریان فعالیت‌های بازرگانی.....
- ۲۳۳-۲-۵-۱۱- حفظ اعتبار و اعتماد در معادلات بین‌المللی.....
- ۲۳۳-۲-۵-۱۲- حمایت موقت از حقوق مکتسبه و مشروع.....
- ۲۳۴-۲-۵-۱۳- تبیین صلاحیت دیوان و اعتبار دستور موقت در دعاوی تجاری.....
- ۲۳۴-۲-۵-۱۴- تحکیم اعتماد سرمایه‌گذاران.....
- ۲۳۴-۲-۵-۱۵- اجرای سریع و خارج از نوبت پرونده با دستور موقت.....
- ۲۳۵-۲-۵-۱۶- شرایط صدور دستور موقت.....
- ۲۳۵-۲-۵-۱۷- توضیح عنصر «فوریت» در دعاوی اداری.....
- ۲۳۶-۲-۵-۱۸- مفهوم «ضرر غیرقابل جبران» و دشواری‌های اثبات آن.....
- ۲۳۷-۲-۵-۱۹- تأثیر آراء وحدت رویه و دیدگاه‌های قضایی.....
- ۲۳۷-۲-۵-۲۰- مواجهه عملی و تشریفات اثبات در شعب دیوان.....
- ۲۳۸-۲-۵-۲۱- رابطه بین دو رکن و آثار خارج از نوبت بودن.....
- ۲۴۱-۲-۵-۲۲- مصادیق متداول در دعاوی مرتبط با تجار.....
- ۲۴۲-۲-۵-۲۳- جلوگیری از اجرای رأی هیأت حل اختلاف کار و کارفرما.....
- ۲۴۲-۲-۵-۲۴- توقف تصمیم لغو کارت بازرگانی یا محرومیت از مجوز صنفی.....
- ۲۴۲-۲-۵-۲۴- جلوگیری از انسداد حساب‌های بانکی شرکت و توقیف اموال توسط سازمان امور مالیاتی.....
- ۲۴۲-۲-۵-۲۵- تعلیق اعمال تغییر ناگهانی در تعرفه واردات و صادرات.....
- ۲۴۳-۲-۵-۲۶- الزام موقت اداره به صدور مجوز تردد یا ثبت سفارش.....
- ۲۴۴-۲-۵-۲۷- الزام موقت دستگاه به تحویل کالای در حال فاسد شدن.....
- ۲۴۴-۲-۵-۲۸- ممنوعیت موقت اجرای محدودیت ارزی از سوی بانک مرکزی.....
- ۲۴۴-۲-۵-۲۹- توقف موقت اعمال مالیات علی‌الحساب یا کسورات ناگهانی.....
- ۲۴۵-۲-۵-۳۰- جلوگیری از توقیف ابزار و ماشین‌آلات تولیدی.....

- ۲۴۵-۲-۵-۳۱- توقف موقت تکلیف ناگهانی به جابه جایی انبار یا تعطیلی انبارهای عمومی..... ۲۴۵
- ۲۴۵-۲-۵-۳۲- جلوگیری از فروش کالای متروکه یا منجمدشده..... ۲۴۵
- ۲۴۵-۲-۵-۳۳- الزام دولت به صدور موقت گواهی ورود موقت یا ترخیص موقت ماشین آلات ۲۴۵
- ۲۴۸-۲-۵-۳۴- فرایند درخواست و صدور دستور موقت..... ۲۴۸
- ۲۵۲-۲-۵-۳۵- آثار و ضمانت اجرای دستور موقت..... ۲۵۲
- ۲۵۹-۲-۵-۳۶- نمونه های موفق در صدور دستور موقت ۲۵۹
- ۲۶۷-۲-۶- بخش ششم: اجرای احکام صادره از دیوان عدالت اداری ۲۶۷
- ۲۶۷-۲-۶-۱- فرایند و نظارت بر اجرای حکم ۲۶۷
- ۲۶۷-۲-۶-۲- ضرورت استفاده از وکلای متخصص در دعاوی دیوان عدالت اداری به دلیل ماهیت تخصصی این دعاوی ۲۷۱
- ۲۷۹- فصل سوم..... ۲۷۹
- ۲۷۹- دعاوی کاربردی تجار در برابر دولت متناسب با مراحل مختلف عملیات تجاری ۲۷۹
- ۲۷۹-۳-۱- گام اول: اخذ پروفرم ۲۷۹
- ۲۷۹-۳-۱-۱- تعریف و ماهیت حقوقی پروفرم..... ۲۷۹
- ۲۷۹-۳-۱-۲- مرجع و نهادهای نظارتی در صدور پروفرم ۳۰۱
- ۳۰۷-۳-۱-۳- موارد اختلافی و مصادیق دعاوی در اخذ پروفرم ۳۰۷
- ۳۱۵-۳-۱-۴- صلاحیت دیوان عدالت اداری در دعاوی مرتبط با پروفرم..... ۳۱۵
- ۳۲۳-۳-۲- گام دوم: اخذ شناسه فروشنده خارجی (کد فیدا) تحت نظارت وزارت اطلاعات ۳۲۳
- ۳۲۳-۳-۲-۱- ماهیت کد فیدا و الزامات قانونی ۳۲۳
- ۳۳۰-۳-۲-۲- فرآیند صدور کد فیدا و نقش وزارت اطلاعات ۳۳۰
- ۳۳۸-۳-۲-۳- موانع و مشکلات عملی در اخذ کد فیدا ۳۳۸
- ۳۴۳-۳-۲-۴- دعاوی قابل طرح در دیوان عدالت اداری ۳۴۳
- ۳۵۰-۳-۳- گام سوم: درخواست ثبت سفارش در سامانه جامع تجارت ۳۵۰
- ۳۵۰-۳-۲-۲- جایگاه قانونی سامانه جامع تجارت در فرایند تجارت خارجی ۳۵۰
- ۳۵۸-۳-۲-۳- فرایند ثبت سفارش و کنترل های اولیه ۳۵۸
- ۳۷۳-۳-۲-۴- چالش ها و موارد اختلافی ۳۷۳
- ۳۹۰-۳-۴- گام چهارم: اخذ نظر دستگاه مربوطه (وزارت تخصصی و...) ۳۹۰
- ۳۹۰-۳-۴-۱- لزوم اخذ مجوز از وزارت تخصصی یا دستگاه ذی ربط ۳۹۰
- ۴۰۶-۳-۴-۲- روند بررسی و صدور یا عدم صدور مجوز..... ۴۰۶
- ۴۱۸-۳-۴-۳- دعاوی مرتبط در دیوان عدالت اداری ۴۱۸

- ۳-۵- گام پنجم: تأیید نهایی ثبت سفارش توسط بانک مرکزی پس از اعتبارسنجی تاجر ۴۲۶
- ۳-۵-۱- الزامات قانونی و مبانی اختیارات بانک مرکزی ۴۲۶
- ۳-۵-۲- فرایند تأیید نهایی ثبت سفارش ۴۳۴
- ۳-۵-۳- مشکلات رایج و اختلافات احتمالی ۴۳۸
- ۳-۵-۴- دعوی حوزه تأیید ثبت سفارش در دیوان عدالت اداری ۴۴۱
- ۳-۶- گام ششم: عملیات بانکی (مراجعه به بانک عامل برای خرید ارز) ۴۴۹
- ۳-۶-۱- تغییرات در ارزشهای تجاری (واردات و صادرات) ۴۴۹
- ۳-۶-۲- خرید ارز از بانک مرکزی و صدور گواهی ثبت آماری ۴۵۵
- ۳-۶-۳- مشکلات و تعارضات محتمل در عملیات بانکی ۴۶۳
- ۳-۶-۴- دعوی قابل طرح در دیوان عدالت اداری ۴۷۱
- ۳-۷- گام هفتم: تهیه اسناد حمل و آغاز عملیات ترانزیتی ۴۸۵
- ۳-۷-۱- اسناد حمل و الزامات قانونی و بازرگانی ۴۸۵
- ۳-۷-۲- آغاز عملیات ترانزیتی و نظارت دستگاه‌های دولتی ۵۰۲
- ۳-۷-۳- موارد اختلافی در حین حمل و ترانزیت ۵۱۰
- ۳-۷-۴- دعوی تجار در دیوان عدالت اداری ۵۱۸
- ۳-۸- گام هشتم: وصول کالا در گمرک مقصد و صدور قبض انبار ۵۲۶
- ۳-۸-۱- ورود کالا به گمرک و مقررات حاکم ۵۲۶
- ۳-۸-۲- صدور قبض انبار و نقش انبارهای گمرکی ۵۳۲
- ۳-۸-۳- مشکلات رایج و موارد اختلاف ۵۴۰
- ۳-۸-۴- دعوی قابل طرح در دیوان عدالت اداری ۵۴۷
- ۳-۹- گام نهم: عملیات گمرکی (سامانه EPL و صدور کوتاژ)، کد IRC، غذا و دارو و صدور کد ساتا ۵۵۴
- ۳-۹-۱- مراحل عملیات گمرکی از اظهار کالا تا صدور پروانه گمرکی ۵۵۴
- ۳-۹-۲- صدور کد ساتا و تعیین منشأ ارز ۵۵۷
- ۳-۹-۳- مشکلات و دعوی مرتبط با کد ساتا ۵۶۰
- ۳-۹-۴- انواع دعوی گمرکی در دیوان عدالت اداری ۵۶۴
- ۳-۱۰- گام دهم: سایر مراجع مرتبط با دعوی و اختلافات تجاری، صلاحیت‌ها و اختیارات ۵۷۳
- ۳-۱۰-۱- کمیته ماده سه سازمان توسعه تجارت ۵۷۳
- ۳-۱۰-۲- ستاد تسهیل و رفع موانع تولید ۵۷۸
- ۳-۱۰-۳- هیئت مقررات‌زدایی ۵۸۲
- ۳-۱۰-۴- شورای رقابت ۵۸۷
- ۳-۱۰-۵- ستاد تسهیل و رفع موانع تولید (قوه مجریه) ۵۹۱

مقدمه ناشر

با افتخار و مسرت، انتشارات دادبانان دانا نسخه‌ای کم‌نظیر از کتاب «از ثبت سفارش تارفع تعهد ارزی (مرجع دعاوی تخصصی واردکنندگان و تجار در برابر تصمیمات و اقدامات دولتی و شبکه بانکی)» را به جامعه حقوق دانان، وکلای پایه یک دادگستری، اساتید و فعالان حوزه تجارت بین‌الملل تقدیم می‌دارد. در سال‌هایی که تغییرات ناگهانی و سیاست‌زده مقررات بازرگانی به‌ویژه در زمینه ارزی، پراکندگی و سردرگمی بی‌سابقه‌ای در میان تجار و حقوقدانان ایجاد کرده است، نگارش متمرکز و عملی این اثر، پاسخی ماندگار به نیازهای روز کشور ماست.

نگارنده گرامی، جناب آقای دکتر محمد مسعود یوسفی، با تکیه بر سال‌ها تجربه عملی در پیگیری پرونده‌های پیچیده تجاری و تسلط بر آیین دادرسی دیوان عدالت اداری، نخستین مرجع تخصصی فرایند واردات و تعهدات ارزی را در قالب این کتاب ارائه کرده‌اند. در این اثر، علاوه بر بررسی مبانی حقوقی ثبت سفارش و تأمین ارز، به تفصیل به حقوق بانکداری بین‌الملل و روش‌های دفاع از حقوق تاجر در برابر تصمیمات خودسرانه دستگاه‌های اجرایی و رفتار شبکه بانکی پرداخته شده است. نگارش تحلیلی-کاربردی فصل‌ها و ارائه نمونه‌های عملی موفق، «از ثبت سفارش تارفع تعهد ارزی» را به راهنمای بی‌بدیل مشاوره‌ای و قضایی تبدیل کرده است.

انتشارات دادبانان دانا بر این باور است که در فضای پرچالش امروز، تلفیق دانش عمیق حقوق اقتصادی با آشنایی دقیق با سازوکارهای اجرایی و قضایی، تنها راه تضمین حقوق مشروع فعالان اقتصادی است. کتاب «از ثبت سفارش تارفع تعهد ارزی (مرجع دعاوی تخصصی واردکنندگان و تجار در برابر تصمیمات و اقدامات دولتی و شبکه بانکی)» نه تنها پلی است میان مباحث نظری و رویه‌های عملی، بلکه سپری مطمئن برای دفاع در برابر مقررات خلق الساعه و اقدامات شتاب‌زده دستگاه‌های دولتی و بانکی است. با امید به اینکه مطالب ارزشمند این اثر، در ارتقای دانش وکلا، مشاوران بازرگانی و قدرت تصمیم‌گیری هوشمندانه تجار موثر باشد.

در پایان، برای جناب آقای دکتر یوسفی و تمامی دست‌اندرکاران تدوین این اثر تخصصی آرزوی موفقیت داریم و امیدواریم انتشار این کتاب، گامی مؤثر در پرورش وکلای متخصص و تقویت امنیت حقوقی عرصه تجارت برای هم‌وطنان عزیز باشد.

مدیر انتشارات دادبانان دانا

شهریور ۱۴۰۴

پیشگفتار

تغییرات مداوم قوانین و وضع مقررات خلق الساعه، آنی و حتی بعضاً هیجانی در حوزه بازرگانی بالاخص حوزه ارزی در کشور ما که بسیار سیاست زده و بر پایه احساسات جامعه است و همچنین روابط پیچیده تجار با دستگاه‌های دولتی آن هم در مواردی که دستگاه‌های مجری خالی از افراد آشنا با تجارت خارجی و حوزه عملیاتی بازرگانی باشند، ایجاب می‌کند وکلای کارآمد و متخصص از لحاظ علمی و فنی، در کنار فعالان اقتصادی حاضر باشند تا با اتکا بر دانش عمیق حقوق اقتصادی و آشنایی دقیق با رویه‌های تجاری، بانکی، حمل و نقل و همچنین رویه قضایی دیوان عدالت اداری، از حقوق مشروع ایشان پاسداری کنند. با این حال، طی سالیان اخیر، کمبود محسوس منبع حقوقی متقن و همچنین وکلای خبره و مسلط به آیین دادرسی دیوان عدالت اداری به علت تخصصی بودن و دارا بودن جنبه فنی امر، موجب شده است که بسیاری از دعاوی تجار در خصوص فرایندهای بازرگانی یا شروع نشده، یا به سرانجام مطلوب نرسد یا با تأخیر و هزینه‌های گزاف مواجه گردد.

کتاب حاضر به عنوان اولین و تنها مرجع تخصصی در مورد فرایند واردات، یعنی حقوق ثبت سفارش، حقوق تامین و تخصیص ارز، حقوق بانکداری بین‌الملل و حقوق تعهدات ارزی، در نتیجه سال‌ها تجربه فنی و تخصصی در حوزه حقوق ارزی آماده شده و نگارنده معتقد است برای تسلط کامل به دعاوی ارزی، شناخت عملیاتی از واردات و کلیه حقوق تاجر در امور بازرگانی در برابر دولت و اقدامات دستگاه‌های اجرایی ضروری است و نگارش حاضر در پاسخ به همین خلأ

تخصصی به رشته تحریر درآمده است؛ چراکه به موجب تجربه‌ای که از پرونده‌های متعدد در حوزه اختلافات میان تجار و مراجع دولتی به دست آمده، روشن است که بدون بهره‌گیری از راهکارهای حقوقی منطبق با طبیعت دعاوی اداری و شناخت عمیق از رویه‌های خاص دیوان عدالت اداری، دفاع از حقوق فعالان اقتصادی در برابر دستگاه‌های اجرایی، دشوار و در پاره‌ای موارد، ناممکن خواهد شد. از این رو، تلاش شده تا با ارائه تحلیلی جامع از مبانی قانونی، آیین دادرسی تخصصی دیوان، و بیان نمونه‌های عملی موفق، چگونگی استفاده از ظرفیت‌های فراوان دیوان عدالت اداری را در احقاق حقوق تجار نشان داده شود.

با مطالعه و به‌کار بستن نکات طرح شده در این اثر اولاً تجار آشنایی دقیق‌تر و کامل‌تری نسبت به حقوق خود پیدا کرده، وکلای شرکت‌های بازرگانی و قضات ارجمند محاکم و مشاوران بازرگانی شرکت‌ها نیز می‌توانند سطح دانش خود را ارتقا داده و در مقام اتخاذ تصمیم و راهکار شایسته، عملکردی هوشمندانه و مؤثر داشته باشند. در همین راستا، دفاع مستحکم از فعالان اقتصادی، مستلزم آگاهی عمیق از فرایند حقوقی واردات، جزئیات آیین دادرسی دیوان عدالت اداری، تسلط بر مبانی قانونی و دستورالعمل‌های اجرایی، و نیز توجه ویژه به ابعاد واقعی کسب و کار است. این کتاب، با تلفیق نگاه نظری و کاربردی، به حقوقدانان، تجار و مدیران می‌آموزد که چگونه از مقرراتی که در ابتدا دست‌وپاگیر می‌نماید، می‌توان به‌عنوان سپری دفاعی در برابر رویکردهای غیرقانونی یا خودسرانه برخی مراجع دولتی بهره برد.

امید آن می‌رود که این اثر، گامی هرچند کوچک اما مؤثر در جهت پرورش وکلای متخصص و یاری رساندن به بازرگانان در صیانت از حقوق اقتصادی و اداری‌شان باشد و بدین سان، باری از دوش فعالان این عرصه برداشته شود.

محمد مسعود یوسفی

وکیل پایه یک دادگستری

مدرس و متخصص حقوق ارزی و جرایم اقتصادی

مقدمه کتاب:

اهمیت دیوان عدالت اداری برای تجار

◆ نقش دیوان عدالت اداری در پاسداری از رشد و توسعه اقتصادی

دیوان عدالت اداری، در جایگاه یگانه مرجع قضایی نظارت بر اعمال دولت و نهادهای عمومی، پناهگاه مهمی برای حفظ امنیت حقوقی فعالان اقتصادی محسوب می‌شود. تجار و بازرگانان، به دلیل گستره وسیع تعاملات اداری که با دستگاه‌های دولتی و عمومی دارند، همواره در معرض تصمیمات، آیین‌نامه‌ها و مقرراتی قرار می‌گیرند که ممکن است حقوق قانونی یا مکتسبه و یا منافع مشروعشان را متضرر، محدود یا مشروط سازد. از سوی دیگر، تغییر و تحولات پیاپی در قوانین و بخشنامه‌های مرتبط با تجارت بین‌المللی و داخلی، ریسک‌های حقوقی و اقتصادی فراوانی را متوجه آنان می‌نماید.

در چنین فضایی، دیوان عدالت اداری می‌تواند نقش یک سازوکار اطمینان‌بخش را ایفا کند. این نهاد، با استناد به قانون اساسی و قانون دیوان عدالت اداری (مصوب ۱۳۹۲ و اصلاحات بعدی)، صلاحیت رسیدگی به ادعای تضییع حقوق اشخاص از ناحیه مصوبات و تصمیمات دولتی را دارد. همچنین سازوکار اعتراض و ابطال مصوبات مغایر با قانون یا شرع و اصول کلی حقوقی توسط این مرجع، مانع از آن می‌شود که مقررات یا رویه‌های اجرایی برخلاف منافع مشروع بازرگانان استمرار یابد. در این میان، با التفات به وجوه اقتصادی و مالی موضوع، صدور دستور

موقت جهت جلوگیری از وارد آمدن خسارات سنگین و نیز امکان مطالبه ضرر و زیان ناشی از تصمیمات ناعادلانه دستگاه‌های اجرایی، اهمیت دیوان عدالت اداری برای تجار را دوچندان کرده است.

گسترده‌گی آثار تصمیمات سازمان‌های دولتی در حوزه اقتصاد - از صدور مجوزهای واردات و صادرات گرفته تا تخصیص ارز، صدور گواهی‌های استاندارد یا بهداشتی و تعیین ارزش گمرکی - به گونه‌ای است که حتی اختلاف جزئی در تفسیر یا اجرای مقررات توسط مأموران دولتی، ممکن است تبعات مالی و تجاری بزرگی برای بنگاه‌های اقتصادی به دنبال داشته و تا مرز نابودی یک بنگاه، یک کارگاه یا حتی یک صنف و شغل و انجمن نیز پیش رود. از این رو، نظارت مستمر دیوان بر اعمال و تصمیمات نهادهای اداری، موجبات ایجاد اطمینان برای فعالان اقتصادی و اعتماد عمومی به اصلاح رویه‌های اداری و نظارت بر مطابقت شرعی و قانونی مصوبات و تصمیمات را فراهم می‌کند.

◆ شیوه حل و فصل تعارضات با نهادهای دولتی و عمومی

یکی از ویژگی‌های برجسته نظام قضایی ایران، در اختیار داشتن مرجعی اختصاصی و در بسیاری موارد تخصصی برای رسیدگی به دعاوی اداری و در نتیجه، ایجاد تمایز بین رسیدگی‌های مدنی، کیفری و اداری است. با عنایت به اینکه دیوان عدالت اداری، صلاحیت رسیدگی به شکایات اشخاص حقیقی و حقوقی را در مواجهه با تصمیمات و اقدامات دستگاه‌های اجرایی بر عهده دارد، تجار در مواقع بروز تعارض با این نهادها می‌توانند به جای رجوع به مراجع قضایی عمومی که احاطه تخصصی کمتری در امور اداری و بازرگانی دارند، مستقیماً پرونده خود را در شعب دیوان عدالت اداری طرح نمایند.

در رویه عملی، حل و فصل تعارضات میان تجار و نهادهای دولتی در دیوان عدالت اداری، با تقدیم دادخواست و رعایت قواعد و تشریفات مقرر در قانون دیوان عدالت اداری آغاز می‌شود. پس از وصول دادخواست، مرجع رسیدگی‌کننده حسب مورد، شعبه بدوی یا تجدیدنظر خواهد بود. در مواردی نیز، چنانچه موضوع، پرسش از مشروعیت یا انطباق یک مصوبه با قانون باشد، هیئت تخصصی مربوطه و نهایتاً هیئت عمومی دیوان ورود می‌نمایند. این تقسیم صلاحیت درونی دیوان، علاوه بر تسریع جریان رسیدگی، موجب دقت بیشتر در اتخاذ تصمیم شده و احتمال صدور رأی جامع و منطبق با موازین قانونی را افزایش می‌دهد.

تنها طریق قانونی برای ابطال آن، رجوع به دیوان عدالت اداری است. این تمایز، ابزار حقوقی مهمی را در اختیار بازرگانان قرار می‌دهد تا از تحمیل تکالیف یا هزینه‌های ناموجه از سوی مراجع اداری جلوگیری کرده و از دیوان مطالبه نقض یا ابطال مقرر را بنمایند.

نوع دعوا	ماهیت یا مبنای حقوقی	مرجع صالح (دیوان عدالت اداری یا سایر مراجع)	مثال
اعتراض به تصمیم یا اقدام اداری حاکمیتی	۱- صادرشده توسط مقام دولتی در مقام قدرت عمومی ۲- صدور یا اجرای مصوبه یا دستورالعمل فراتر از قوانین بالادستی یا خارج از صلاحیت مرجع صادرکننده	دیوان عدالت اداری؛ در صورت اثبات «جنبه حاکمیتی و اداری» تصمیم و مخالفت آن با قانون، شرع یا اصول کلی حقوقی	صدور بخشنامه‌ای توسط یک وزارتخانه که هزینه اضافی و خلاف قانون برای ترخیص کالا تعیین می‌کند
ابطال مصوبات مغایر با قانون یا شرع	۱- مصوبات مقامات اداری (بخشنامه، آیین‌نامه، دستورالعمل) ۲- مغایر با قوانین بالادستی یا اصول شرعی	دیوان عدالت اداری (هیئت عمومی)؛ تنها مرجع صالح برای ابطال مصوبات اداری مغایر با قانون یا شرع	ابطال یک آیین‌نامه گمرکی یا بانکی که خارج از حدود اختیارات مرجع صادرکننده بوده و زیان قابل توجهی به بازرگانان وارد می‌کند.
الزام دستگاه دولتی به انجام وظیفه قانونی	۱- ترک فعل یا امتناع ناموجه مرجع اداری در صدور مجوز یا انجام تکلیف ۲- وظایف حاکمیتی دستگاه در چهارچوب موازین قانونی	دیوان عدالت اداری؛ در صورت احراز کوتاهی یا ترک فعل اداری دستگاه دولتی و وارد آمدن زیان به بازرگانان	وزارتخانه‌ای از صدور تأیید ثبت سفارش کالاهای مجاز امتناع می‌ورزد؛ بازرگان می‌تواند طرح شکایت برای الزام به صدور مجوز در دیوان عدالت اداری کند
اختلافات ناشی از قرارداد خصوصی با دولت	۱- رابطه قراردادی عادی و بدون اعمال قدرت حاکمیتی ۲- توافقات شخصی مانند قرارداد پیمانکاری، خرید و فروش، اجاره	دادگاه‌های عمومی (مراجع حقوقی) یا داوری در صورت پیش‌بینی در قرارداد؛ زیرا دعوا جنبه خصوصی و مدنی دارد و فاقد بُعد حاکمیتی است	اختلاف بر سر تفسیر بندهای قرارداد خرید و فروش تجهیزات میان یک شرکت بازرگانی و یک سازمان دولتی که از اختیار حاکمیتی در تنظیم رابطه استفاده نکرده است
دعای خسارت مدنی علیه دولت (بدون جنبه اداری)	۱- ورود زیان ناشی از عمل عادی (نه حاکمیتی) کارگزار دولتی یا سازمان عمومی ۲- فقدان عنصر اداری و حاکمیتی در اقدام	دادگاه‌های عمومی؛ چون مبنای دعوا، مسئولیت مدنی عادی است و مبتنی بر جنبه حاکمیتی یا صدور مصوبه اجرایی نیست	کارمند یک وزارتخانه در مقام راننده خودرو دولتی، با اتومبیل تاجر تصادف می‌کند و خسارت وارد می‌آید؛ دعوا جنبه حاکمیتی ندارد و در دادگاه عمومی مطرح می‌شود

فصل دوم

انواع دعاوی در دیوان عدالت اداری

۱-۲-۱-۲- بخش اول: دعاوی ابطال مصوبات اداری

۱-۲-۱-۱- تعریف و ماهیت مصوبات اداری

تعریف و تبیین دقیق ماهیت «مصوبات اداری» مستلزم توجه به جایگاه این‌گونه مقررات در هرم قانون‌گذاری و انتظام اداری کشور است. در نظام حقوق عمومی ایران، مصوبات اداری، در مفهوم اخص، به مجموعه قواعد و هنجارهایی اطلاق می‌شود که از سوی مراجع اجرایی (همچون هیئت وزیران، وزرا، رؤسای سازمان‌ها یا نهادهای عمومی غیردولتی) در راستای اعمال صلاحیت حاکمیتی خویش و به منظور تنظیم، تسهیل یا تبیین اجرای قوانین بالادستی صادر می‌گردند. این مصوبات، حسب موضوع و دایره شمولشان، می‌توانند به صورت آیین‌نامه، بخشنامه، دستورالعمل، تصویب‌نامه یا شیوه‌نامه باشد؛ لیکن وجه مشترک همه آن‌ها، برخورداری از خصیصه «یک‌جانبه و آمره بودن» است که سبب می‌شود اشخاص و مراجع ذی‌ربط، در تعاملات اداری یا در مقام اجرای تکالیف قانونی، ملتزم به رعایت آن شوند.

از منظر دیوان عدالت اداری، مصوبات اداری باید در چهارچوب صلاحیت مقام یا مرجع صادرکننده تدوین شده و با موازین شرعی، قوانین اساسی و عادی و نیز اصول کلی حقوقی سازگار باشد. وجاهت قانونی صدور یک مصوبه اداری، قبل از هر چیز، نیازمند آن است که مقام

آیین نامه داخلی، تشکیلات جدیدی را پیش بینی می‌کند که فراتر از وزارتخانه عمل می‌کند و وظایف دیگری برای متقاضی در نظر می‌گیرد. این گونه دستورالعمل‌ها و آیین نامه‌های تفسیرمحور، اگر تفسیرشان خلاف رویه مسلم و نص قانون باشد، نزد دیوان عدالت اداری قابل اعتراض اند.

۱۱-۱-۲- نحوه اقامه دعوا و اثبات مغایرت با قوانین عادی

برای موفقیت در دعوی ابطال مصوبه به استناد تعارض با قوانین عادی، لازم است شاکی:

۱. قانون مرجع را که مصوبه با آن در تضاد است، شناسایی کند؛
 ۲. وجه مغایرت را به صورت شفاف و با مقایسه مفاد مصوبه اداری و متن قانون تبیین نماید؛
 ۳. سازوکار توجیهی مقام اداری را بررسی کرده و با استناد به اسناد دقیق نشان دهد که مصوبه نمی‌تواند صرف تفسیر قانون باشد یا در محدوده تفویض اختیار قرار گیرد؛
 ۴. آثار مخرب یا تضییع حق را نیز تبیین کند تا دیوان به فوریت رسیدگی را ضروری بداند.
- بسته به آنکه مرجع تصویب مصوبه کیست (هیأت وزیران، وزیر مربوطه یا سازمان تابعه)، لازم است طرف دعوا به درستی مشخص شود؛ در غیر این صورت، ممکن است دعوا به دلیل تعیین اشتباه طرف شکایت یا ابهام در عنوان مصوبه با مشکل تشریفاتی روبه‌رو گردد.

۱۲-۱-۲- نقش دیوان عدالت اداری و آثار ابطال مصوبه مغایر قانون

دیوان عدالت اداری در جایگاه رکن قضایی ناظر بر اجرای صحیح قوانین، نه تنها از طریق اصل ۱۷۰ قانون اساسی بلکه به موجب مواد ۱۰ و ۱۲ و ۸۰ و ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری، اختیار و وظیفه ابطال مصوبات مخالف قانون را برعهده دارد. تصمیم هیأت عمومی در ابطال مصوبه، اثر وضعی دارد و از زمان صدور رأی، آن مقرر ملغی اعلام می‌شود. گاه، با نظر هیأت عمومی، این ابطال از تاریخ تصویب مقرر نیز اعلام می‌شود که در این حالت، می‌تواند جبران خسارت‌های وارده پیش از اقامه دعوا را نیز تسهیل کند.

پس از صدور حکم ابطال، دستگاه مربوطه مکلف است ترتیب اجرای قانون را رعایت کرده، از هرگونه استناد به مصوبه ابطال شده خودداری نماید. اگر شهروندان یا بازرگانانی از قبل متضرر شده باشند، بسته به اوضاع، می‌توانند از طریق طرح دعوی مجزا در شعب دیوان یا مراجع ذی صلاح دیگر، جبران زیان خود را مطالبه نمایند. به علاوه، این ابطال آثار پیشگیرانه هم دارد؛ چراکه مقام‌های اداری از صدور مقرراتی که با قوانین عادی در تضاد باشد، پرهیز خواهند کرد و انسجام نظم حقوقی محفوظ خواهد ماند.

۳. مشخصات مصوبه موضوع اعتراض

از مهم‌ترین بخش‌های دادخواست آن است که شاکی با وضوح کامل، مصوبه مورد اعتراض را معرفی کند: عنوان، شماره، تاریخ صدور، شماره ابلاغ و مرجع ابلاغ‌کننده و، در صورت امکان، تاریخ انتشار در روزنامه رسمی

در نظام حقوقی جمهوری اسلامی ایران، اقامه دعاوی ابطال مصوبه در دیوان عدالت اداری، مستلزم رعایت تشریفات شکلی و ماهوی معینی است که در قالب ارائه دادخواست و پیوست‌های مستند تکمیل می‌گردد. این بخش، به تبیین جزئیات فرایند تقدیم دادخواست ابطال مصوبه، نحوه تنظیم مستندات و چگونگی ارائه ادله کافی برای اقناع هیأت عمومی دیوان عدالت اداری می‌پردازد. اهمیت این مرحله مقدماتی از آن روست که بسیاری از دعاوی ابطال، با وجود استحقاق ماهوی، به سبب ضعف در مستندسازی یا عدم رعایت الزامات شکلی در همان آغاز مسیر با موانع جدی مواجه می‌شوند.

تکلیف قانونی در تقدیم دادخواست

هرگونه طرح دعاوی ابطال مصوبه-اعم از آیین‌نامه، تصویب‌نامه، بخشنامه یا دستورالعمل اداری- باید در چهارچوب قانون دیوان عدالت اداری صورت گیرد. مواد ۸۰ به بعد این قانون، اصول کلی روند دادرسی در هیأت عمومی دیوان را تبیین کرده‌اند و مطابق آن، «دادخواست» باید با رعایت همه تشریفات قانونی تنظیم و تقدیم شود. این تکلیف، شامل تشریح موضوع دعوا (مشخصات مصوبه، مرجع صادرکننده، تاریخ صدور آن) و بیان دقیق دلایل و مستندات مدعی مغایرت با قانون یا شرع است.

نکته کاربردی: بعضی از اشخاص بر این گمان‌اند که شکایت کتبی ساده یا ارسال یک نامه اداری خطاب به دبیرخانه دیوان عدالت اداری برای رسیدگی کافی است. حال آنکه بر اساس قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری، دعوی ابطال مصوبه-درست مانند هر دعوی حقوقی- باید در قالب دادخواست رسمی و با ذکر ادله و مستندات لازم ارائه شود. رعایت این قالب قانونی، پیش‌شرطی برای ورود دیوان به ماهیت دعواست.

- **مثال ب:** بخشنامه داخلی یک اداره کل استاندارد استان، برای صدور گواهی کیفیت کالاهای وارداتی، مدارک خارج از حیطه قانون درخواست می‌کند؛ مثلاً آزمایشگاه خصوصی مدنظر اداره باید کالا را تأیید کند، در حالی که قانون، آزمایشگاه دولتی یا آزمایشگاه‌های مورد تأیید سازمان ملی استاندارد را کافی می‌داند. این کار عملاً هزینه و زمان مضاعفی بر تاجر تحمیل می‌کند.

در هریک از این مصادیق، دستورالعمل صادره بدون توجیه قانونی، افراد را مکلف به پرداخت وجه اضافی یا طی مراحل اضافی می‌کند. این تخلف اداری موجب زیان تجار است و آن‌ها می‌توانند علاوه بر درخواست ابطال بخشنامه در دیوان، مطالبه خسارت نیز مطرح کنند.

سوءاستفاده از قدرت اداری یا ایجاد انحصار

- **مثال الف:** فرض کنید در فرآیند تخصیص ارز نیمایی، مقام تصمیم‌گیر در بانک مرکزی، صرفاً به شرکت‌هایی که در استان خاصی مستقر هستند (یا با شخصی معین ارتباط دارند)، امتیاز دسترسی به ارز ارزان‌تر را اعطا می‌کند و سایر شرکت‌های واجد شرایط را نادیده می‌گیرد. شرکت‌های کنارگذاشته شده، به دلیل عدم توانایی خرید ارز ارزان، متضرر می‌شوند.
- **مثال ب:** رئیس اداره‌ای در وزارت جهاد کشاورزی برای صدور مجوز صادرات یک محصول، از واردکنندگان رقیب دعوت می‌کند و در عمل بین آن‌ها و صادرکننده تضاد منافع ایجاد می‌کند؛ در نتیجه، صدور مجوز صادرات به بهانه تراشی‌هایی وابسته می‌شود که قانون پیش‌بینی نکرده است. این امر بازار صادرات را برای برخی فعالان محدود می‌کند و شائبه انحصار یا ترجیح ناهق دیگران را دامن می‌زند.

این گونه رفتارها با اصل برابری در استفاده از تسهیلات دولتی مغایرت دارد و از حیث اداری، می‌تواند تخلف محسوب شود. شرکت متضرر در دعوای دیوان عدالت اداری باید با ادله قوی، تبعیض یا سوءاستفاده از قدرت را به اثبات برساند.

ردیف	مرحله/عنوان	شرح اقدامات	اسناد و مدارک مورد نیاز
۱	شناسایی تخلف اداری	- بررسی قوانین و مقررات مربوط برای تشخیص تکلیف اداری - تشخیص نقطه‌ای که دستگاه یا مأمور از قانون تخلفی کرده یا ترک فعل داشته است	- متن قانون یا آیین‌نامه نقض شده - آرای وحدت رویه یا بخشنامه‌های بالادستی - مکاتبات نشان‌دهنده وظیفه قانونی اداره
۲	تعیین طرف دعوا (خواننده)	- شناسایی دقیق دستگاه یا واحد مسئول در صورت لزوم، افزودن مقام یا مأمور دولتی (در صورت نقش شخصی)	- مستندات اداری (احکام یا دستورها) که نشان دهد مقام مربوطه در تصمیم یا ترک تصمیم نقش دارد
۳	تکمیل بخش «شرح ماجرا» در دادخواست	- توضیح دقیق رویدادها و سوابق تعامل با اداره - ذکر زمان بندی تصمیم، تأخیر یا اقدام خلاف قانون - اشاره به ارتباط با زیان	- مکاتبات میان شاکی و اداره - گزارش‌های داخلی یا نامه‌های هشداردهنده - گواهی‌های واریزی یا تأیید پرداخت
۴	تعیین عنوان خواسته (احراز تخلف و مطالبه خسارت)	- قید درخواستی مبنی بر "احراز تخلف اداری" - ذکر صریح مقدار خسارت یا روش محاسبه آن - درخواست احتمال صدور دستور موقت در صورت فوریت	- رسیدهای بانکی یا صورت حساب‌های مازاد - قراردادهای آسیب‌دیده یا فسخ شده - محاسبات اولیه خسارت (فرمول یا گزارش مالی)
۵	ضمیمه مستندات مالی و فنی	- ارائه اسناد نشان‌دهنده میزان ضرر (فاکتورها، رسید پرداخت، ضررهای تبعی) - تفکیک زیان ناشی از تخلف اداری از سایر عوامل خارج از دعوا	- فاکتورهای مقایسه‌ای (قبل و بعد) - گزارش کارشناس رسمی یا ارزیابی مالی - اسناد دموارژ، هزینه‌انبارداری و...
۶	تنظیم نهایی و ثبت دادخواست	- بررسی دوباره متن دادخواست از حیث قواعد شکلی (مواد ۱۸ تا ۲۳ قانون دیوان) - تکثیر و ارسال نسخه‌ها به تعداد طرف دعوا + یک نسخه اضافه	- نسخه اصلی دادخواست - تصویر ضمیمه به تعداد خواننده‌ها - پرداخت هزینه دادرسی و درج شناسه پرداخت

در عمل، شاکی یا وکیل حقوقی با پیروی از این مراحل، ضمن حفظ توالی و انسجام در ارائه استدلال، می‌تواند از بروز مشکلات شکلی و رد دادخواست جلوگیری کند و ادعای خویش را با حداکثر احتمال موفقیت در دیوان عدالت اداری طرح نماید.

۳۶-۲-۲- مطالبه زیان ناشی از تصمیمات نادرست اداری یا تأخیر در انجام وظایف قانونی

در حوزه اقتصادی و تجاری، یکی از مهم‌ترین چالش‌هایی که فعالان این بخش با آن مواجه می‌شوند، تصمیمات نادرست اداره یا تأخیرهای غیرموجهی است که دستگاه‌های اجرایی یا مقامات اداری در انجام وظایف قانونی خویش مرتکب می‌شوند. چنین رویکردهایی، چه در قالب بخشنامه خلاف قانون، چه در شکل ترک فعل یا تعلل در صدور مجوز، می‌تواند خسارات قابل

راهکار: در مرحله رسیدگی، شاکی باید نشان دهد که «کمبود بودجه» در قوانین موجود توجیهی برای نقض تکالیف صریح نیست و اصولاً پاسخگویی مالی دولت با عدم اجرای حکم تفاوت دارد. در صورت صدور رأی، این ادعا مانع اجرای حکم نخواهد بود و اداره نمی‌تواند با استناد به مشکل بودجه، عملاً حکم را خنثی کند. اگر ماده (۱۱۲) قانون دیوان، انفصال از خدمت را پیش‌بینی کرده باشد، مدیر خاطی ناگزیر از تبعیت خواهد بود.

ب) دوزدن حکم با ارجاع به شورای برنامه‌ریزی یا مصوبه جدید
گاه اداره پس از رأی الزام، از شورای برنامه‌ریزی استانی یا نهاد بالادستی مصوبه‌ای اخذ می‌کند که بودجه اجرای تکلیف را حذف نموده یا کار را موقوف به شرایط آینده می‌نماید.

راهکار: این مصوبه‌های جدید با استناد به مواد (۹۲) و (۹۵) قانون دیوان عدالت اداری، بلافاصله قابل ابطال یا بی‌اثر شدن هستند. چراکه نمی‌توان با یک تصمیم اداری، از اجرای حکم قضایی اجتناب کرد.

۴۳-۳-۲- تعامل با شاکی به جهت انصراف

الف) تلاش برای تغییر مسیر شاکی

در پرونده‌هایی که حکم الزام می‌تواند بار مالی یا مسئولیت قابل توجهی برای دستگاه داشته باشد، برخی مقامات محلی ممکن است شخص شاکی را ترغیب کنند با دریافت مزایای جزئی یا وعده‌های غیررسمی، از اجرای کامل حکم صرف نظر کند.

راهکار: آگاهی شاکی از حق قانونی خویش و نظارت مراجع بالاتر در دستگاه، مانع از سازش ناکارآمد می‌شود. همچنین واحد اجرای احکام دیوان عدالت اداری، هر انصراف یا گذشت شاکی را باید با دقت بسنجد تا روشن شود آیا اراده واقعی اوست یا تحت فشار انجام شده است.

فصل سوم

دعای کاربردی تجار در برابر دولت متناسب با مراحل مختلف عملیات تجاری

۱-۳-۱-۱ گام اول: اخذ پروفورم

۱-۳-۱-۱-۱ تعریف و ماهیت حقوقی پروفورم

چیستی پروفورم و تفاوت آن با سایر اسناد تجاری

پروفورم^۱ در حقوق تجارت بین‌الملل، به مثابه سند اولیه و غیرقطعی محسوب می‌گردد که پیش از انعقاد بیع قطعی یا صدور فاکتور نهایی تنظیم می‌شود و حاوی مشخصاتی از قبیل نوع، مقدار، قیمت پیشنهادی کالا، شرایط پیشنهادی حمل، زمان بندی تسلیم، نحوه پرداخت و جزئیاتی از این قبیل است. هرچند در عرف بازرگانی، پروفورم حکم «پیش فاکتور» را دارد و واجد اطلاعات مقتضی برای انجام مذاکرات مقدماتی و ثبت سفارش‌های اولیه است، اما از منظر مقررات حاکم بر ورود کالا به قلمرو گمرکی جمهوری اسلامی ایران یا انجام صادرات، این سند، اثری همانند فاکتور تجاری قطعی نداشته و به تنهایی واجد وصف الزام‌آور کامل در قبال طرفین نخواهد بود. بدین معنا که دارنده پیش فاکتور (خریدار بالقوه) الزاماً متعهد به پرداخت یا تحویل کالای مورد اشاره در پروفورم نیست و فروشنده نیز بر مبنای این سند، هنوز قرارداد فروش قطعی را منعقد ننموده است.

1. Proforma Invoice

حال برخی کاربران تصور می‌کردند DAT فقط در پایانه‌های بزرگ رسمی قابل استفاده است. از سوی دیگر، تنها تفاوت DAT با DAP در این بود که در DAT فروشنده کالا را تخلیه می‌کرد ولی در DAP خیر. اتاق بازرگانی بین‌المللی برای شفاف‌سازی این موضوع، نام DAT را به DPU (Delivered at Place Unloaded - تحویل در محل تخلیه شده) تغییر داد تا صراحتاً مشخص شود که فروشنده باید کالا را در مقصد تخلیه کند. به جز این تغییر نام، سایر اصلاحات ۲۰۲۰ عمدتاً جنبه توضیحی و بهبود فرمت ارائه داشته‌اند. البته همان‌طور که اشاره شد، الزام بیمه در ترم CIP تقویت شده است (از پوشش پایه به پوشش کامل) که در بالا توضیح داده شد.

نکته دیگر آن‌که طبق Incoterms 2020، همه اصطلاحات به جز EXW و DDP فرض را بر این می‌گذارند که فروشنده تشریفات گمرکی صدور را انجام می‌دهد و خریدار تشریفات گمرکی ورود را بر عهده دارد. در اصطلاحات قدیمی‌تر نظیر FAS یا DEQ گاهی این موضوع برعکس بود، اما اکنون قواعد به طور پیش‌فرض این تقسیم‌بندی واحد را لحاظ کرده‌اند. همچنین نقطه انتقال ریسک در اصطلاحات دریایی (FAS, FOB, CFR, CIF) از لبه کشتی (ship's rail) در نسخه‌های پیشین به لحظه بارگیری بر عرشه کشتی در نسخه‌های جدید تغییر داده شده است تا با واقعیات حمل‌مدرن تطبیق داشته باشد.

مقایسه کلی اصطلاحات اینکوترمز ۲۰۲۰

برای جمع‌بندی، جدول زیر به‌طور خلاصه نشان می‌دهد که در هر اصطلاح کدام طرف (فروشنده یا خریدار) مسئول انجام هر یک از مراحل کلیدی زنجیره تأمین است:

اصطلاح	ترخیص صادرات	کرایه حمل اصلی	بیمه حمل	تخلیه در مقصد	ترخیص واردات
EXW	خریدار	خریدار	خریدار	خریدار	خریدار
FCA	فروشنده	خریدار	خریدار	خریدار	خریدار
FAS	فروشنده	خریدار	خریدار	خریدار	خریدار
FOB	فروشنده	خریدار	خریدار	خریدار	خریدار
CFR	فروشنده	فروشنده	خریدار	خریدار	خریدار
CIF	فروشنده	فروشنده	فروشنده	خریدار	خریدار
CPT	فروشنده	فروشنده	خریدار	خریدار	خریدار
CIP	فروشنده	فروشنده	فروشنده	خریدار	خریدار
DAP	فروشنده	فروشنده	خریدار	خریدار	خریدار
DPU	فروشنده	فروشنده	خریدار	فروشنده	خریدار
DDP	فروشنده	فروشنده	فروشنده	خریدار	فروشنده

موضوع اختلاف/دعوا	مرجع رسیدگی اداری/تخصصی	مرجع قضایی (دیوان عدالت اداری)
اختلاف در ارزش‌گذاری یا تعرفه‌بندی کالا (اعتراض به تصمیم گمرک در تعیین ارزش یا ردیف تعرفه)	- کمیسیون بدوی رسیدگی به اختلافات گمرکی (ماده ۱۴۴ قانون امور گمرکی) - کمیسیون تجدیدنظر اختلافات گمرکی (مرجع عالی‌تر)	- دیوان عدالت اداری (شکایت از رأی کمیسیون تجدیدنظر) (دیوان، رأی کمیسیون را از نظر انطباق با قانون کنترل می‌کند)
جریمه‌ها و تخلفات غیرمرتبط با قاچاق (مثلاً جریمه کم‌اظهاری)	- کمیسیون‌های بدوی و تجدیدنظر اختلافات گمرکی (موضوع ماده ۱۴۴ فوق)	- دیوان عدالت اداری (اعتراض به رأی کمیسیون، مشابه ردیف قبل)
مصوبیات و بخشنامه‌های دولتی خلاف قانون در حوزه گمرک (مثلاً بخشنامه‌های وزارت صمت یا گمرک که مغایر قانون باشند)	- ابتدا امکان طرح موضوع در هیأت بررسی و تطبیق مصوبات دولت با قوانین (مجلس) یا هیأت مقررات‌زدایی دولت (ماده ۱۲ قانون احکام) - در صورت عدم اصلاح، مستقیم به دیوان نیز می‌توان مراجعه کرد.	- هیأت عمومی دیوان عدالت اداری (رسیدگی به درخواست ابطال مصوبه یا بخشنامه خلاف قانون) (رأی هیأت عمومی برای همگان لازم‌الاجراست)
عدم صدور مجوز یا گواهی لازم توسط دستگاه‌های دولتی (مثل عدم صدور کد ساتا یا عدم تمدید ثبت سفارش)	- پیگیری اداری نزد دستگاه مربوط (بانک مرکزی، وزارت صمت و ...) - احتمالاً طرح در کارگروه‌های تخصصی ارز یا ستاد تنظیم بازار	- شعب دیوان عدالت اداری (شکایت به طرفیت دستگاه خاطی با خواسته الزام به انجام وظیفه قانونی) (دیوان می‌تواند دستگاه را ملزم به صدور مجوز یا انجام اقدام قانونی نماید)
تصمیمات اجرایی گمرک در ترخیص (مثل ابطال پروانه، ضبط کالا به ظن قاچاق، امحاء کالا)	- مراجع اختصاصی مربوطه؛ مثلاً کمیسیون‌های مبارزه با قاچاق کالا در تعزیرات حکومتی (برای پرونده‌های قاچاق) یا کمیته‌های امحاء در گمرک	- شعب دیوان عدالت اداری (اعتراض به تصمیم ضبط یا اقدامات اجرایی گمرک اگر خلاف قانون انگاشته شود؛ البته تصمیمات محاکم کیفری قاچاق قابل اعتراض در دیوان نیست بلکه در همان محاکم تجدیدنظر می‌شود)

همان‌گونه که مشاهده می‌شود، دیوان عدالت اداری مرجع قضایی نهایی و عمدتاً برای بیشتر اختلافات اداری گمرکی است؛ یا به صورت شعبه (در مورد شکایات اشخاص علیه تصمیمات دستگاه‌ها) و یا به صورت هیأت عمومی (در مورد ابطال مقررات خلاف قانون). بنابراین آشنایی و تسلط بر رویه‌های این دیوان برای وکلای حوزه گمرک و تجار ضروری است.

دادبانان: پیوند آموزش و اشتغال

دادبانان در سال ۱۳۸۸، با مدیریت دکتر فرهاد بیات (مدرس و مولف کتب حقوقی)، به عنوان یکی از مؤسسات پیشرو در جذب و به کارگیری نخبگان و متخصصان در رشته حقوق با هدف ارائه خدمات حقوقی، تشکیل و راه اندازی گردید.

علاوه بر ارائه خدمات آموزشی کاربردی و مهارت محور به عنوان خدمت اصلی مؤسسه، انتشار کتب حقوقی کاربردی، ارائه خدمات مشاوره، وکالت، داوری و عارضه یابی شرکت ها از دیگر خدمات دادبانان است. در راستای شعار دادبانان یعنی "پیوند آموزش و اشتغال"، صفحه ای تحت عنوان "فرصت های شغلی" در تارنمای دادبانان (dadbanan.com) راه اندازی شده و هر هفته حدود دویست فرصت شغلی به دانشپذیران دادبانان معرفی می شود. همچنین دادبانان با برگزاری آزمون مشاور حقوقی برتر در هر سال، نفرات برتر را به شرکت های متقاضی معرفی و توصیه می نماید. دادبانان با تمرکز بر روی آموزش و انتشار کتب کاربردی در حوزه های مالی، اقتصادی و به ویژه حقوق کسب و کار (از جمله انتشار کتاب آنچه مشاور حقوقی از حقوق کسب و کار باید بداند) در تلاش است تا از یک سو به ارتقای جایگاه شغلی فارغ التحصیلان رشته حقوق کمک نماید و از سوی دیگر با پیاده سازی طرح عارضه یابی (مبتنی بر تجربه عملی شبکه متخصصان، مدرسان و مولفان دادبانان)، به کاهش چالش های حقوقی بنگاه ها و شرکت های تجاری کمک نماید. دادبانان به عنوان مرکز آموزش های حقوقی کاربردی، توجه ویژه ای به شناسایی نیازهای واقعی جامعه، آموزش های تخصصی و کاربردی متناسب با آن و جلب رضایت شما مخاطبان عزیز دارد.

دوره‌ها و فایل‌های مکمل مرتبط با کتاب از ثبت سفارش تا رفع تعهد ارزی

برای دسترسی به فایل‌ها و دوره‌های آموزشی تکمیلی کتاب از ثبت سفارش تا رفع تعهد ارزی کیو آر کد زیر را اسکن کنید یا وارد سایت دادبانان به نشانی زیر شوید:

Dadbanan.com

۱. اشتباهات رایج در خواست دستور موقت در دیوان عدالت اداری

۲. کارگاه مجازی نکات مهم در تنظیم قراردادهای دولتی

۳. کارگاه مجازی ملزومات پیشرفت در عرصه وکالت (ویژه کارآموزان و وکلای جوان)

۴. نمونه دادخواست مطالبه ارز خارجی

۵- نمونه رای مطالبه ارز خارجی

دوره‌های کاربردی آموزشگاه دادبانان دانا

اصول قرارداد نویسی	۲۲	آموزش تنظیم قرارداد حق الوکاله و کار با سامانه خود کاربری وکلا
حقوق شرکت‌های تجاری	۲۳	کارگاه جامع پرورش مشاور حقوقی
حقوق مالیاتی	۲۴	کارگاه وکیل حرفه‌ای در دعاوی ملکی
حقوق اسناد تجاری (چک)	۲۵	کارگاه وکیل حرفه‌ای (مهارت‌های بنیادین وکالت)
حقوق کار	۲۶	کارگاه مشاور حقوقی تخصصی استارت‌آپ‌ها
حقوق بیمه تأمین اجتماعی	۲۷	کارگاه مشاور حقوقی تخصصی بین‌المللی
حقوق مالکیت فکری و تجارت الکترونیکی	۲۸	الزامات حقوقی راه اندازی استارت‌آپ‌ها
دادرسی مالیاتی، بیمه و کار	۲۹	ابعاد حقوقی قراردادهای سرمایه‌گذاری استارت‌آپ‌ها
دادخواست نویسی	۳۰	رویه قضائی در دعاوی استارت‌آپ‌ها
لایحه نویسی و فن دفاع	۳۱	بایسته‌های یک مشاور بین‌المللی و زبان تخصصی
داوری	۳۲	اصول مذاکره، مکاتبه و مدیریت پرونده
دیوان عدالت اداری	۳۳	حقوق قراردادهای حل و فصل اختلافات
پرونده خوانی	۳۴	حقوق بازرگانی
حقوق اراضی و اصلاحات ارضی	۳۵	قراردادهای اجاره املاک تجاری
دعاوی قراردادهای مشارکت در ساخت	۳۶	قراردادهای پیمانکاری
مقررات شهرداری	۳۷	قراردادهای بین‌المللی
دعاوی پرکاربرد ملکی	۳۸	دعاوی پرکاربرد قراردادی در رویه قضائی
تغییر کاربری اراضی	۳۹	حقوق بانکی و بخشنامه‌های پرکاربرد
حقوق ثبت املاک کاربردی	۴۰	حقوق گمرکی
اجرای احکام و اسناد	۴۱	حقوق بازار سرمایه
تعزیرات	۴۲	حقوق ارزی

اطلاعات تماس مؤسسه حقوقی دادبانان

وبسایت: www.dadbanan.com	دپارتمان آموزش و ثبت نام: ۲۵ ۲۵ ۴۵۰ ۰۹۱۰
تلگرام: dadbanandalawfirm	دپارتمان مشاوره حقوقی: ۳۷ ۸۰۱ ۲۲۵ - ۰۲۱
اینستاگرام: @dadbanan / @dadbananpub	دپارتمان انتشارات: ۷۸۹ ۵۰ ۵۰ ۰۹۹۱

حقوق قراردادها

آنچه مشاور حقوقی باید بداند

شرح جامع قانون مدنی

درسنامه جامع حقوق تجارت

کلیات حقوق مالیاتی

مالیات بر املاک و مستغلات
با رویکردی نظری و عملی

تکالیف مالیاتی
وکلای دادگستری

بایسته‌های حقوق ثبت املاک
در نظام حقوقی ایران

چک
نکات کاربردی از صدور تا پرداخت

آشنایی با قوانین و مقررات
سازمان تأمین اجتماعی در حوزه کارفرمایی

قراردادهای پیمانکاری
در پرتو مقررات کاربردی سازمان تأمین اجتماعی

بازرسی از دفاتر قانونی
در پرتو مقررات کاربردی سازمان تأمین اجتماعی

قراردادهای استارت‌آپی
با تأکید بر قراردادهای مالکیت فکری

شرح جامع قوانین و مقررات
شرکت‌های تعاونی

شرح جامع قانون حمایت از
مالکیت صنعتی

تخلفات و جرائم شغلی مالیاتی

مختصر جرم‌شناسی

ثبت املاک به روش خاص

فرهنگ واژگان حقوقی

ثبت شرکت‌ها در رویه عملی